

თავი 9
მედია
დაწყებითი საფეხური

მედია პრაქტიკაში: გავაკეთებდი, რომ შეემძლოს

9.1 ჩვენ ვაწყობთ გამოფენას

ძველი და თანამედროვე მედიასაშუალებები - რა დასკვნის გაკეთება შეგვიძლია?

9.2 ცოდნა და უნარები - დიდი ძალაა!

მოსწავლეები ამზადებენ პრეზენტაციებს მედიასაშუალებების შესახებ

9.3 პრეზენტაციის დრო

სპეციალისტთა ჯგუფები ახდენენ მედიასაშუალებების გამოყენების ტექნიკური უნარების დემონსტრირებას

9.4 ჩვენ ვგეგმავთ მედიაპროდუქციას

როგორ გამოვიყენოთ შექმნილი უნარები? მოსწავლეები თანხმდებიან თემისა და გეგმის შესახებ

თავი 9: ძირითადი ცნება - „მედია“ (დაწყებითი საფეხურისათვის)
ინფორმაცია მასწავლებლებისათვის: მოსწავლეები ერთმანეთს აცნობენ
მედიასაშუალებების გამოყენების ხერხებს

როგორც წინამდებარე სახელმძღვანელოს შესავალიდან ვგებულობთ, დემოკრატიული მოქალაქეობისათვის განათლება და ადამიანის უფლებათა შესახებ სწავლება სამ კომპეტენციას მოიცავს. მოცემულ თავში შესული გაკვეთილები ეძღვნება მედიაკომპეტენციას, რომელიც, სამოქალაქო საზოგადოებაში ადამიანთა როგორც აქტიური, ისე პასიური მონაწილეობის ერთ-ერთ ძირითად ელემენტს წარმოადგენს. ამ მიდგომის უკეთ გაცნობიერების მიზნით, კიდევ ერთხელ გთავაზობთ კომპეტენციათა დახასიათებას.

დემოკრატიული მოქალაქეობისათვის განათლებისა და ადამიანის უფლებათა შესახებ სწავლების კომპეტენციები:

პოლიტიკური ანალიზისა და განხილვის კომპეტენცია	მეთოდების გამოყენების კომპეტენცია	დემოკრატიული გადაწყვეტილების მიღებისა და მოქმედების კომპეტენცია
პოლიტიკურ მოვლენათა, პრობლემათა და სადავო საკითხების ანალიზისა და განხილვის უნარი ...	ინფორმაციის მოძიებისა და ათვისების, საკომუნიკაციო საშუალებებისა და მედიის გამოყენების უნარი ...	პოლიტიკურ პროცესებში მონაწილეობისას, საკუთარი შესაძლებლობების (და შესაძლებლობების ფარგლების) შეფასების უნარი და მოქმედებათა კურსის შესახებ სათანადო არჩევანის გაკეთების უნარი

ცხრილში მოცემული მეორე კომპეტენცია - „მეთოდების გამოყენების კომპეტენცია“ - მოიცავს მედიაკომპეტენციას, რომელიც ძირითად ელემენტად უნდა იქნეს მიჩნეული. წინამდებარე თავში ყურადღება გამახვილებულია არსებულ მედიასაშუალებებთან მუშაობის უნარზე, მისი შესაძლებლობების გამოყენებისა და მისი საზღვრების გარკვევის უნარზე. მედიაგანათლებაში განარჩევენ მედიაკომპეტენციის ოთხ განზომილებას, ესენია:

ტექნიკური მედიაკომპეტენცია:

- მედიის სწორედ გამოყენების უნარი და მასთან დაკავშირებული კრეატიული შესაძლებლობების შესახებ ინფორმაციის ფლობა.

კულტურული მედიაკომპეტენცია:

- მედიის „კოდებისა“ და გამოხატვის ყველა ესთეტიკური და საზოგადოებრივი ფორმის შესახებ ცოდნა. დახელოვნებულ მომხმარებელს შეუძლია მედიაკოდების გაშიფვრა, მედიასაშუალების მიერ მოწოდებული ინფორმაციის სწორი აღქმა და გაგება და ამ ინფორმაციის სხვა მიზნებისათვის გამოყენება.

სოციალური მედიაკომპეტენცია:

- კომუნიკაციის არსებული განსხვავებული ფორმების გონივრულად გამოყენების უნარი. ურთიერთობები სულ უფრო და უფრო მეტად ხდება მედიაზე დამოკიდებული, მათ შორის დომინირებს სხვადასხვა ფორმის „სოციალური პროგრამები“.

რეფლექსიური მედიაკომპეტენცია:

- მომხმარებელი ფლობს მედიის ფუნქციის კრიტიკული ანალიზის უნარს და, ასევე კრიტიკულად უდგება მის საკუთარ დამოკიდებულებას მედიის მიმართ, მოცემულ მომენტში.

მედიაწიგნიერების ნებისმიერი მიმართულება მოიცავს ამ ოთხ განზომილებას. დემოკრატიული მოქალაქეობისათვის განათლება და ადამიანის უფლებათა შესახებ სწავლება ამ კონცეფციათა მხოლოდ ზოგიერთ ასპექტს ეხება და იგი არ ანაცვლებს მედიაგანათლებას. მაგრამ, მედიაგანათლებასთან დაკავშირებული მიზნებიდან გამომდინარე, ისინი წარმოადგენს მედიაგანათლების ძირითად სტრატეგიებს. მასწავლებლის მიერ ტექნიკური მედიაკომპეტენციის ფლობასა და საკლასო გარემოში მედიასაშუალებების გამოყენებას შორის პირდაპირი კავშირი

განაპირობებს წინამდებარე თავის მნიშვნელობას. ბევრი მასწავლებელი ღიად აღიარებს, რომ მათ არ იციან, როგორ გამოიყენონ და როგორ იმუშაონ სხვადასხვა ტიპის მედიასაშუალებებთან, ან რომ ისინი ვერ ხედავენ გაკვეთილზე მათი გამოყენების შესაძლებლობებს. თუმცა ერთი რამ ცხადია: რაც უფრო კარგად ფლობს მასწავლებელი სხვადასხვა ტიპის მედიასაშუალებას, მით უფრო ხშირად იყენებს იგი სწავლების პროცესში.

წინამდებარე თავში განხილულია პრაქტიკული მედიაკომპეტენციები, რომელსაც უნდა ფლობდეს როგორც მასწავლებელი, ასევე, მოსწავლეები. მას შემდეგ, რაც განხილულ იქნება ეს კომპეტენციები, შესაძლებელი გახდება მედიის გამოყენებაზე ყურადღების გამახვილება და კონკრეტული სამუშაო თემის შერჩევა.

დემოკრატიული მოქალაქეობისათვის განათლების მიზანს წარმოადგენს კომპეტენციების განვითარების ხელშეწყობა სამ სფეროში: მოცემულ თავში, ამ კომპეტენციების განვითარების თვალსაზრისით, შედეგი სურათი გვაქვს:

კომპეტენცია		
... პოლიტიკური ანალიზი და განსჯა	... მეთოდის გამოყენება	... პოლიტიკური გადაწყვეტილების მიღება და მოქმედება
**	*	***

დამხმარე ინსტრუმენტები

წინამდებარე თავში გამოიყენება ქვევით მოცემული ინსტრუმენტები, მოსწავლეთათვის განკუთვნილი დამხმარე ინსტრუმენტებიდან. მასწავლებელმა უნდა გადაწყვიტოს, სჭირდება თუ არა ყველა მოსწავლეს ან ზოგიერთ მოსწავლეს დამატებითი ინსტრუქციები, მოცემული ინსტრუმენტებით სარგებლობასთან დაკავშირებით.

x	ინფორმაციის მოძიება ბიბლიოთეკებში
x	ინფორმაციის მოძიება ინტერნეტში
0	ინტერვიუებისა და კვლევების წარმართვა
0	გამოსახულებებისა და სურათების ინტერპრეტირება
x	გონებრივი ვიზუალიზაცია/წარმოსახვა
x	პოსტერების შექმნა
x	გამოფენების მოწყობა
x	პრეზენტაციების დაგეგმვა და გამართვა
0	პრეზენტაციების გამართვა სლაიდების და PowerPoint-ის პროგრამის თანხლებით
0	საგაზეთო სტატიების დაწერა
0	წარმოდგენების გამართვა
0	დებატების წარმოება

თავი 9: მედია

მედია პრაქტიკაში: გავაკეთებდი, რომ შემეძლოს

მოსწავლეები ერთმანეთს აცნობენ მედია საშუალებების გამოყენების ხერხებს

გაკვეთილის თემა	სწავლის მიზნები	მოსწავლის ამოცანა	რესურსები	მეთოდები
გაკვეთილი 1: ჩვენ ვაწყობთ გამოფენას	მოსწავლეები აცნობიერებენ, რომ მნიშვნელოვანია მედიასაშუალებების ტექნიკური დეტალების ცოდნა და ამ ცოდნის შესაძენად გარკვეული დროა საჭირო. ისინი აწყობენ გამოფენას, სადაც წარმოდგენილია სკოლის საკუთრებაში არსებული საშუალებები და, ასევე, მოსწავლეების კუთვნილი თუ მათ მიერ მომიყვანილი საშუალებები.	მოსწავლეები იღებენ მათთვის უცხო მოწყობილობას და ცდილობენ, აღწერონ იგი და ის, თუ როგორ გამოიყენება მოცემული მოწყობილობა. მოსწავლეები აგროვებენ და აღწერენ სხვადასხვა მედიასაშუალებებსა და მოწყობილობებს და ამზადებენ კლასის გამოფენას.	რაიმე მედიასაშუალება, მაგალითად, კამერა და ა.შ.), მოსწავლეებისათვის განკუთვნილი სამუშაო ფურცლები.	საუბრები, ჯგუფური სამუშაო, სამინაო დავალება.
გაკვეთილი 2: ცოდნა და უნარები - დიდი ძალაა!	მოსწავლეები აცნობიერებენ, თუ რამდენად მრავალფეროვანი მედიასაშუალების გამოყენების უნარს ფლობენ ისინი, ან, პირიქით, თუ რამდენად შეზღუდულა იმ მედიასაშუალებების რაოდენობა, რომელთა გამოყენებაც მათ შეუძლიათ. მასწავლებელი მათ აწვდის ძირითად ინფორმაციას მედიასა და მისი მოხმარების შესახებ.	მოსწავლეები ამზადებენ მედიასაშუალებების გამოფენას, საკლასო ოთახში და, ამავდროულად, ეცნობიან ერთ-ერთი კონკრეტული მედიასაშუალების მუშაობის პრინციპს.	მოსწავლეების კუთვნილი მედიამოწყობილობები, სკოლის საკუთრებაში არსებული მედიამოწყობილობები, მასწავლებლებისათვის განკუთვნილი სამუშაო ფურცლები, მ-9 თავის 1-ლი და მე-2 გაკვეთილებისათვის, მოსწავლეებისათვის განკუთვნილი სამუშაო ფურცლები.	საჭიროა მეთოდის განსაზღვრა მასწავლებლის მიერ შერჩეული გარემოს გათვალისწინებით.
გაკვეთილი 3: პრეზენტაციის დრო	მოსწავლეები ტექნიკური ექსპერტების როლში გამოდიან იმ	მოსწავლეები ტექნიკური ექსპერტების როლში გამოდიან იმ	მედიამოწყობილობები, პრეზენტაციისათვის საჭირო	ჯგუფური სამუშაო.

	მედიამოწყობილობასთან დაკავშირებით, რომელიც მათ შეარჩიეს. ისინი სწავლობენ, როგორ წარმოადგინონ მათ მიერ მომზადებული ინფორმაცია.	მედიამოწყობილობასთან დაკავშირებით, რომელიც მათ შეარჩიეს და მართავენ ჯგუფურ პრეზენტაციას ამ მედიამოწყობილობის კლასისათვის გაცნობის მიზნით.	ინდივიდუალური სამუშაოები.	
გაკვეთილი 4: ჩვენ ვგეგმავთ მედიაპროდუქციას	მ ტექნიკური ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენება, რომლებიც მოსწავლეებმა პრეზენტაციისათვის მზადების პროცესში შეიძინეს. მოსწავლეები არჩევენ თემას და მედიასამუშაოებს, რომელიც მათ სჭირდებათ.	დემოკრატიული და მონაწილეობითი პროცესების გამოყენებით (მცირე რიცხოვან ჯგუფებში და საერთო საკლასო განხილვებისას) კლასი ირჩევს თემას, რომელზეც მოსწავლეებმა უნდა იმუშაონ და მედიასამუშაოებს, რომელიც მათ სჭირდებათ.	„გონებრივი ვიზუალიზაცია/ წარმოსახვა“ დამხმარე ინსტრუმენტი, მოსწავლეებისათვის განკუთვნილი სამუშაო ფურცლები: ფორმა, რომელიც მოსწავლეებს დაეხმარება მედიასამუშაოების შერჩევაში, რომელიც ესადაგება იმ თემას, რომელზეც მათ არჩევანი გააკეთეს.	ჯგუფური სამუშაო, გადაწყვეტილების მიღება საერთო საკლასო სხდომის განმავლობაში.

გაკვეთილი 1

ჩვენ ვაწყობთ გამოფენას

ძველი და თანამედროვე მედიასაშუალებები - რა დასკვნის გაკეთება შეგვიძლია?

სწავლის მიზნები	მოსწავლეები აცნობიერებენ, რომ მნიშვნელოვანია მედიასაშუალებების ტექნიკური დეტალების ცოდნა და ამ ცოდნის შესაძენად გარკვეული დროა საჭირო. ისინი აწყობენ გამოფენას, სადაც წარმოდგენილია სკოლის საკუთრებაში არსებული საშუალებები და, ასევე, მოსწავლეების კუთვნილი თუ მათ მიერ მოძიებული საშუალებები.
მოსწავლის ამოცანა	მოსწავლეები იღებენ მათთვის უცხო მოწყობილობას და ცდილობენ, აღწერონ იგი და ის, თუ როგორ გამოიყენება მოცემული მოწყობილობა. მოსწავლეები აგროვებენ და აღწერენ სხვადასხვა მედიასაშუალებასა და მოწყობილობას და ამზადებენ კლასის გამოფენას.
რესურსები	რაიმე მედიასაშუალება, მაგალითად, კამერა და ა.შ. მოსწავლეებისათვის განკუთვნილი სამუშაო ფურცლები.
მეთოდები	საუბრები, ჯგუფური სამუშაო, საშინაო დავალება.

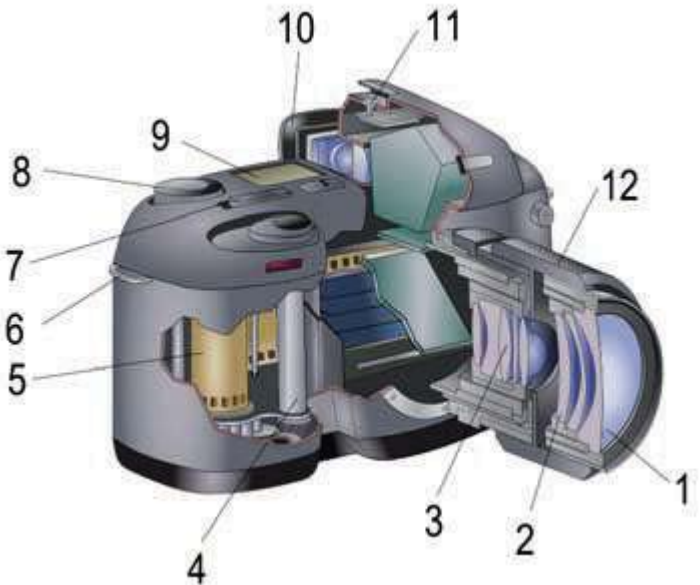
გაკვეთილის აღწერა

იმისათვის, რომ მოსწავლეებს გააცნოს განსახილველი თემა, მასწავლებელს გაკვეთილზე შემოაქვს რომელიმე მედიამოწყობილობა (მაგალითად, ფოტოაპარატი, სლაიდების პროექტორი, კომპიუტერი, ვიდეოკამერა, მობილური ტელეფონი, ძველმოდური ფირიანი კამერა, ჩამწერი მაგნიტოფონი და ა.შ.). მოწყობილობას თან უნდა ახლდეს ინსტრუქცია, რომელსაც მასწავლებელი საწყის ეტაპზე არ წარუდგენს მოსწავლეებს.

გაკვეთილის დასაწყისში, მოწყობილობა მოთავსებული უნდა იყოს საკლასო ოთახის ცენტრში, მაგიდაზე. მასწავლებელი მოსწავლეებს სთხოვს, ახსნან, თუ როგორ

მუშაობს მოწყობილობა, იმ შემთხვევაშიც კი, თუ მოსწავლეები არ იცნობენ ამ კონკრეტულ მოწყობილობას. ამ დავალებას მოსწავლეები შემდეგნაირად ასრულებენ: მათ უნდა დახატონ მოწყობილობა (მაგალითად, ფოტოაპარატი), სადაც მოწყობილობის ყველა ხილული ნაწილი და ღილაკი იქნება წარმოდგენილი და მიუთითონ თითოეული ნაწილის ფუნქცია (როგორც ეს ქვევით მოცემულ სურათზეა გამოსახული). მოსწავლეებს ევალებათ იმ მოწყობილობისა და მისი ელემენტების ფურცელზე გადატანაც, რომელსაც ისინი არ იცნობენ, ამ შემთხვევაში, მათ უნდა მიუთითონ, მათი აზრით, რა ფუნქციას ასრულებს მოწყობილობის ესა თუ ის ნაწილი.

მოწყობილობის ნახატის შექმნის ნიმუში (მასწავლებლებისათვის):

	<p>აღნიშვნები:</p> <p>1: გამადიდებელი შუშა</p> <p>2: ობიექტივი</p> <p>3: არ არის ცნობილი</p> <p>4: ყუთი</p> <p>5: ...</p> <p>6: ...</p>
--	---

რაც უფრო რთულ მოწყობილობას შესთავაზებთ მოსწავლეებს, მათ უფრო გაუჭირდებათ მათ ამ დავალების შესრულება. მნიშვნელოვანია გაითვალისწინოთ, რომ მოსწავლეები არ უნდა დააფრთხოთ; თქვენ არ ამოწმებთ მათ ცოდნას, არ ეუბნებით, რა გამოიცნეს სწორად და რა ვერ გამოიცნეს. მოსწავლეები უნდა დარწმუნდნენ, რომ ამგვარ მოწყობილობებს მრავალი შესაძლებლობები აქვს და სასურველია, თუ მის ფუნქციებს გაეცნონ.

ალტერნატიული აქტივობა:

შესაძლებელია ნახატის ასლისა და აღნიშვნების გადაღება და საერთო პრეზენტაციისათვის მისი ჩვენება სლაიდზე.

ამის შემდეგ მასწავლებელი მოსწავლეების ჯგუფს აძლევს მოწყობილობის ინსტრუქციას (შესაძლებელია, მოსწავლეთა ერთი ჯგუფისათვის ამ ინსტრუქციის მიწოდება გაკვეთილამდე რამდენიმე დღით ადრე, ისე, რომ ამის შესახებ სხვა მოსწავლეებისათვის არ იყოს ცნობილი). მიუხედავად იმისა, თუ რა მოწყობილობა შეგაქვთ გაკვეთილზე, მოსწავლეებისათვის შეუძლებელი იქნება მისი სრულყოფილად აღწერა და მისი ფუნქციების სრულყოფილად შესწავლა. ამ ეტაპზე ამას არსებითი მნიშვნელობა არ ენიჭება, ვინაიდან ეს მხოლოდ წინამდებარე თავით გათვალისწინებული აქტივობების დასაწყისია.

ამის შემდეგ, მასწავლებელი მოსწავლეებს აცნობს მოცემული თავის მიზნებსა და პროცედურებს:

- მოსწავლეებმა უნდა მოაწყონ მედიამოწყობილობების გამოფენა, რომლის დროსაც საჩვენებლად წარმოდგენილი უნდა იყოს სახლიდან მოტანილი და სკოლაში არსებული მოწყობილობები (გაკვეთილი 2).
- მოსწავლეებმა უნდა შეისწავლონ ერთ-ერთი მოწყობილობა და გაერკვნენ მის ფუნქციებსა და შესაძლებლობებში და პრეზენტაციებით წარსდგინონ თანაკლასელების წინაშე, რომლის დროსაც ისინი მათ ამ მოწყობილობას გააცნობენ (გაკვეთილი 3 - საჭიროების შემთხვევაში, თუ მოწყობილობათა დიდი რაოდენობაა წარმოდგენილი, შესაძლებელია დამატებითი გაკვეთილების ორგანიზება).
- მას შემდეგ, რაც მოსწავლეები გაეცნობიან სხვადასხვა მოწყობილობას, კლასმა უნდა შეარჩიოს ერთ-ერთი სახის მედიაპროდუქცია (ფილმი, აუდიომოთხრობა, ფოტოგამოფენა, ილუსტრირებული მოთხრობა და ა.შ.) და მისი წარმოებისათვის საჭირო მოსამზადებელი სამუშაოები ჩაატაროს (გაკვეთილი 4).

გაკვეთილის ბოლოს მასწავლებელმა უნდა მოისმინოს ყველა მოსწავლის მიერ გამოთქმული მოსაზრება და აუხსნას მათ გამოფენის მოწყობის დეტალები, თუ

როგორ უნდა მოხდეს ყველა მოწყობილობის გამოფენა საკლასო ოთახში. მასწავლებელი მოსწავლეებს გადასცემს სამუშაო ფურცლებს, რომლებზეც მოცემულია ფორმა, რომელსაც მოსწავლეები ავსებენ მათ მიერ შერჩეული მოწყობილობის მახასიათებლების აღწერით.

შენიშვნა: გამოფენაზე, სხვა მოწყობილობების გვერდით, წარმოდგენილი უნდა იყოს მოწყობილობები, რომლებიც სკოლის საკუთრებას წარმოადგენს. მოსწავლეებმა, რომელთაც შინიდან არ მოუტანიათ მოწყობილობა, ან მოსწავლეებმა, რომელთაც თავისუფალი დრო რჩებათ, უნდა მოამზადონ სკოლის საკუთრებაში არსებული მოწყობილობის აღწერა და წარმოადგინონ იგი გამოფენაზე.

გაკვეთილი 2

ცოდნა და უნარები - დიდი ძალაა!

მოსწავლეები ამზადებენ პრეზენტაციებს მედიასაშუალებების შესახებ

სწავლის მიზნები	მოსწავლეები აცნობიერებენ, თუ რამდენად მრავალფეროვანი მედიასაშუალებების გამოყენების უნარს ფლობენ ისინი, ან, პირიქით, თუ რამდენად შეზღუდულია იმ მედიასაშუალებების რაოდენობა, რომელთა გამოყენებაც მათ შეუძლიათ. მასწავლებელი მათ აწვდის ძირითად ინფორმაციას მედიასა და მისი მოხმარების შესახებ.
მოსწავლის ამოცანა	მოსწავლეები ამზადებენ მედიასაშუალებების გამოფენას საკლასო ოთახში და, ამავდროულად, ეცნობიან ერთ-ერთი კონკრეტული მედიასაშუალებების მუშაობის პრინციპს.
რესურსები	მოსწავლეების კუთვნილი მედიამოწყობილობები, სკოლის საკუთრებაში არსებული მედიამოწყობილობები, მასწავლებლებისათვის განკუთვნილი სამუშაო ფურცლები, მე-9 თავის 1-ლი და მე-2 გაკვეთილებისათვის, მოსწავლეებისათვის განკუთვნილი სამუშაო ფურცლები.
მეთოდები	მეთოდის განსაზღვრა მასწავლებლის მიერ შერჩეული გარემოს გათვალისწინებით.

გაკვეთილის აღწერა

წინა, 1-ლი გაკვეთილის დასასრულს, მასწავლებელი (ან მოსწავლეთა ჯგუფი) ამზადებს მაგიდას, სადაც უნდა მოეწყოს გამოფენა. იმ შემთხვევაში, თუ საკლასო ოთახი საიმედოდ და უსაფრთხოდ იკეტება, მოსწავლეებს შეუძლიათ, წინასწარ მოიტანონ მოწყობილობები და დატოვონ საგამოფენო მაგიდაზე. მასწავლებელმა უნდა აკონტროლოს მოსწავლეების მიერ მოწყობილობების კლასში მოტანის პროცესი და უპასუხოს მათ ნებისმიერ შეკითხვას. აუცილებელია მშობლების

ინფორმირება იმასთან დაკავშირებით, თუ რატომ სჭირდებათ მოსწავლეებს სახლიდან მოწყობილობების მოტანა კლასში.

მას შემდეგ, რაც გამოფენა მოსწავლეების მიერ მოტანილი მოწყობილობებით შეივსება და ყველაფერი ადგილზე მოთავსდება, მასწავლებელი ნიშნავს „გამოფენის ექსპერტთა ჯგუფს“, მოსწავლეებს, რომლებიც პასუხისმგებელი იქნებიან გამოფენაზე და ვის მოვალეობაშიც შედის სხვა მოსწავლეების დახმარება. ამ ასაკის მოსწავლეებს უკვე კარგად უნდა ჰქონდეთ გაცნობიერებული, რომ ყურადღებით და ფრთხილად უნდა მოეპყრონ მოწყობილობებს.

მოსწავლეები, საჭიროების შემთხვევაში, მასწავლებლის დახმარებით, ადგენენ სიას, სადაც მითითებული იქნება, მოსწავლეთა რომელი ჯგუფი რომელ მოწყობილობაზე მუშაობს. სიაში ასევე მითითებული უნდა იყოს მოსწავლეების ჯგუფის მიერ კლასის წინაშე პრეზენტაციით გამოსვლის დრო. კლასში მოსწავლეების რაოდენობისა და შერჩეული მოწყობილობების მიხედვით, შესაძლებელია პრეზენტაციებს ერთზე მეტი გაკვეთილი დასჭირდეს (იხილეთ მოსწავლეებისათვის განკუთვნილი სამუშაო ფურცლები).

შედგენილი სია უნდა გამოიფინოს თვალსაჩინო ადგილზე, საკლასო ოთახში, რათა ყველა მოსწავლეს ჰქონდეს საშუალება, გაეცნოს მას და ნებისმიერ დროს გადაამოწმოს მასზე დატანილი ინფორმაცია, რაც, ასევე, თვითორგანიზებულ სწავლას უწყობს ხელს. შედგენილი სია შემდეგნაირად უნდა გამოიყურებოდეს:

მედიამოწყობილობა	ჯგუფის წევრები	პრეზენტაციის თარიღი, დრო და პრეზენტაციის ხანგრძლივობა
ვიდეოჩამწერი	ტიმი, მირკა, სუზანი, მარო	ოთხშაბათი, 14 თებერვალი, 09:00; 20 წუთი
ციფრული კამერა	ლენა, ლიზა, სოფი, იანი	ოთხშაბათი, 14 თებერვალი, 09:00; 20 წუთი
...		

ამ გაკვეთილის დამატებითი ელემენტის სახით, მასწავლებელს შეუძლია მოამზადოს მცირე პრეზენტაცია, რომლითაც იგი მოსწავლეების წინაშე უნდა წარსდგეს გამოფენის დახურვის შემდეგ. მასწავლებლის პრეზენტაცია დაახლოებით 10 წუთიანი უნდა იყოს და შესაძლებელია იყოს ორი ტიპის, როგორც ეს აღწერილია ქვევით, მაგრამ ასევე შესაძლებელია მასწავლებელმა თავისი შეხედულების მიხედვით მოამზადოს იგი:

მედია და დემოკრატია. პრეზენტაციის მიზანს წარმოადგენს, ნათელი წარმოდგენა შეუქმნას მოსწავლეებს მედიის ფუნქციაზე ჩვენს საზოგადოებაში. ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის დაწყებითი საფეხურის მოსწავლეებისათვის ამ თემაზე მომზადებული მასალა უნდა შეიცავდეს ძირითად ინფორმაციას, რომელიც მოსწავლეებს დაეხმარება საკითხის ეტაპობრივ გაცნობიერებაში (იხილეთ მასწავლებლებისათვის განკუთვნილი მასალა, მე-9 თავი, გაკვეთილი 1).

ტელევიზია და თანამედროვეობა. ალტერნატივის სახით, მასწავლებელს შეუძლია პრეზენტაციის თემად აირჩიოს „ტელევიზია და თანამედროვეობა“, თუ ეს მის სწავლების მიზნებს უკეთ ესადაგება (იხილეთ მასწავლებლებისათვის განკუთვნილი მასალა, 9.2).

მოსწავლეების მიერ ამ ფორმით გადაცემული ინფორმაციის ათვისების დონის შეფასება არ წარმოებს. პრეზენტაციის ფუნქციას წარმოადგენს მოსწავლეების ინფორმირებულობის დონის ეტაპობრივი ამაღლება. როგორც ცოდნის გადაცემის პროცესის ბევრ სხვა შემთხვევაში, აქაც შესაძლებელია მოსწავლეებისათვის ბევრი რამე გაუგებარი იყოს. რაც მსგავს სიტუაციებში მოსალოდნელია და მასწავლებელმა თავად უნდა განსაზღვროს მისი მოლოდინი, მოსწავლეების მიერ მასალის ათვისების თვალსაზრისით.

გაკვეთილი 3

პრეზენტაციის დრო

სპეციალისტთა ჯგუფები აკეთებენ მედიასაშუალებების გამოყენების ტექნიკური უნარების დემონსტრირებას

სწავლის მიზნები	მოსწავლეები ტექნიკური ექსპერტების როლში გამოდიან იმ მედიამოწყობილობასთან დაკავშირებით, რომელიც მათ შეარჩიეს. ისინი სწავლობენ, როგორ წარმოადგინონ მათ მიერ მომზადებული ინფორმაცია.
მოსწავლის ამოცანა	მოსწავლეები ტექნიკური ექსპერტების როლში გამოდიან იმ მედიამოწყობილობასთან დაკავშირებით, რომელიც მათ შეარჩიეს და მართავენ ჯგუფურ პრეზენტაციას ამ მედიამოწყობილობის კლასისათვის გაცნობის მიზნით.
რესურსები	მედიამოწყობილობები, პრეზენტაციისათვის საჭირო ინდივიდუალური საშუალებები.
მეთოდები	ჯგუფური სამუშაო.

გაკვეთილის აღწერა

მოცემული გაკვეთილი (ან გაკვეთილების სერია, დაგეგმილი პრეზენტაციების რაოდენობის მიხედვით განსაზღვრული) უნდა მომზადდეს მოსწავლეების მიერ. გაკვეთილის ძირითადი დრო და ყურადღება დათმობილი აქვს პრეზენტაციებს. მასწავლებლის ფუნქცია შემოიფარგლება მხოლოდ მოსწავლეების ჯგუფების ზედამხედველობით, პრეზენტაციების მომზადების ეტაპზე. იმისდა მიხედვით, თუ პრეზენტაციის მომზადებისათვის საჭირო რა უნარებს ფლობენ მოსწავლეები, მასწავლებლის ფუნქცია შეიძლება მარტივი ან მეტად კომპლექსური აღმოჩნდეს.

მოსწავლეები კარგად უნდა დაფიქრდნენ იმაზე, თუ როგორ სურთ მათ გადმოსცენ ინფორმაცია, რომელსაც პრეზენტაციისათვის ამზადებენ. მოსწავლეებისათვის

განკუთვნილი დამხმარე ინსტრუმენტები, სხვადასხვა ასპექტში, მათ დახმარებას უზრუნველყოფს, მაგალითად, რჩევებით, რომელიც ეხება:

- პოსტერის დამზადებას;
- სლაიდების დამზადებას; და
- პრეზენტაციის მომზადებასა და პრეზენტაციით გამოსვლას.

ზოგიერთმა ჯგუფმა შესაძლებელია გამოთქვას პრეზენტაციის წინ რეპეტიციის გავლის სურვილი. თუ მოსწავლეებს იმის შესაძლებლობის მივცემთ, რომ მათ თავიანთი პრეზენტაცია წინასწარ გააცნონ მასწავლებელს ან სხვა მოსწავლეებს და მოისმინონ კომენტარები თავიანთი ნამუშევრის შესახებ, მოსწავლეები თავს უფრო დაცულად იგრძნობენ. ეს, აგრეთვე, დადებითად აისახება მათი პრეზენტაციის ხარისხზე. დემოკრატიული მოქალაქეობისათვის განათლებასა და ადამიანის უფლებათა შესახებ სწავლებაში ამას მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია, ვინაიდან დემოკრატიულ გარემოში, მეთოდების გამოყენებასთან დაკავშირებულ ერთ-ერთ ძირითად კომპეტენციას, ინფორმაციისა და საკუთარი მოსაზრების თავისუფლად და დამაჯერებლად გადაცემის კომპეტენცია წარმოადგენს.

გაკვეთილი 4

ჩვენ ვგეგმავთ მედიაპროდუქციას

როგორ გამოვიყენოთ შექმნილი უნარები? მოსწავლეები თანხმდებიან თემისა და გეგმის შესახებ

სწავლის მიზნები	იმ ტექნიკური ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენება, რომელიც მოსწავლეებმა პრეზენტაციისათვის მზადების პროცესში შეიძინეს. მოსწავლეები არჩევენ თემს და მედიასაშუალებას, რომელიც სჭირდებათ.
მოსწავლის ამოცანა	დემოკრატიული და მონაწილეობითი პროცესების გამოყენებით (მცირერიცხოვან ჯგუფებში და საერთო საკლასო განხილვებისას), კლასი ირჩევს თემს, რომელზეც მოსწავლეებმა უნდა იმუშაონ და მედიასაშუალებას, რომელიც მათ სჭირდებათ.
რესურსები	„გონებრივი ვიზუალიზაცია/წარმოსახვა“ - დამხმარე ინსტრუმენტი, მოსწავლეებისათვის განკუთვნილი სამუშაო ფურცლები: ფორმა, რომელიც მოსწავლეებს დაეხმარება მედიასაშუალების შერჩევაში და რომელიც ესადაგება მათ მიერ შერჩეულ თემს.
მეთოდები	ჯგუფური სამუშაო, გადაწყვეტილების მიღება საერთო საკლასო სხდომის განმავლობაში.

გაკვეთილის აღწერა

მასწავლებლის დახმარებით, მოსწავლეები არჩევენ თემს, რომელზეც მათ სურთ, რომ იმუშაონ (ამავე დროს, ისინი იყენებენ იმ ინფორმაციას, რომელიც მათ მოიპოვეს მედიამოწყობილობების შესახებ პრეზენტაციების საშუალებით). შესაძლებელია, თემა უკავშირდებოდეს დემოკრატიული მოქალაქეობისათვის განათლებისა და ადამიანის უფლებათა შესახებ სწავლების რომელიმე ასპექტს - მაგალითად,

მოსწავლეებმა შესაძლოა მოისურვონ მათ გარემოში არსებული სათამაშო მოედნების შესწავლა, მათი აღწერა დოკუმენტური სახით და იმ ელემენტების ჩამონათვალის მომზადება, რაც, მათი აზრით, აკლია ამ მოედნებს. შეუძლიათ, მომზადებული მასალა გადაუგზავნონ შესაბამის ხელმძღვანელობას ან გამოაქვეყნონ ადგილობრივ გაზეთში. შესაძლებელია, ასევე, სამშენებლო უბანზე დაკვირვების წარმოება ხანგრძლივი დროის განმავლობაში და, სურათებისა და ხმის ჩაწერის თანხლებით, მისი მიმდინარეობის აღწერა და, დაგროვილი მასალების გამოყენებით, საინტერესო ანგარიშის მომზადება. მას შემდეგ, რაც მოსწავლეები შეარჩევენ თემას, მათ უნდა მიიღონ გადაწყვეტილება, რომელ მედიასაშუალებებს გამოიყენებენ დოკუმენტური მასალის შესაგროვებლად.

მასწავლებელი მოსწავლეებს სთავაზობს გეგმას, ყველასათვის საინტერესო თემის შესარჩევად, რომლის დოკუმენტური მასალის მოგროვებისთვისაც მედიამოწყობილობების გამოყენება იქნება საჭირო. იმ შემთხვევაში, თუ მასწავლებელს სურს, თემის შერჩევა სრულებით მიანდოს მოსწავლეებს, მან მოსწავლეთა მცირერიცხოვან ჯგუფებს უნდა მისცეს დრო იმისათვის, რომ მოიფიქრონ თემები, შემდეგ მასწავლებელი ამ თემებს ჩამოწერს ფურცელზე და მოსწავლეებს ეძლევათ საშუალება, კლასს წარუდგინონ საკუთარი იდეები, რის შესახებაც იმართება საერთო საკლასო დისკუსია.

ყველასათვის მისაღები და საინტერესო თემის ძიება და ერთ თემაზე შეჯერება კომპლექსური სამუშაოა, მაგრამ მისი საშუალებით მოსწავლეებს ეძლევათ შესაძლებლობა, ისწავლონ დათმობაზე წასვლა (მასწავლებელმა უნდა შეაფასოს ეს ასპექტიც).

ამის შემდეგ, მოსწავლეებმა უნდა შეიმუშაონ წინასწარი გეგმა, რომლისთვისაც იდეებს მოიძიებენ გონებრივი ვიზუალიზაციის/წარმოსახვის ტექნიკის საშუალებით, რომელიც გამოიყენება ინსტრუმენტის სახით. გაკვეთილზე მიმდინარეობს ამგვარად ჩამოყალიბებული იდეების გაცვლა-გამოცვლა მოსწავლეებს შორის. იმ შემთხვევაში, თუ გონებრივი წარმოსახვის ინსტრუმენტს მოსწავლეები პირველად იყენებენ, მასწავლებელმა მათ უნდა აუხსნას ცალკეული ეტაპები, რომელსაც მსგავსი აქტივობა

გულისხმობს და შესაძლებელია, ასევე, გამოყენებულ იქნას მაგალითი, რომელიც დაფაზე უნდა შესრულდეს:

- დიდი ფორმატის ფურცლის ცენტრში დაწერეთ თქვენი თემის სახელწოდება და შემოავლეთ მას წრე.
- წრის გარშემო გაავლეთ წრიდან გამომავალი სხივები მსხვილი შტრიხებით. თითოეული სხივის გასწვრივ დაწერეთ თემის ქვესათაური, რომელიც თქვენ მიერ შერჩეულ და წრის შუაგულში ჩაწერილ თემას უკავშირდება.
- მსხვილი სხივებიდან შეგიძლიათ გაავლოთ დამატებითი განშტოებები, რომლებიც ქვეკატეგორიებს ან კითხვებს წარმოადგენს და რომლებიც მსხვილ წრეზე დაწერილ ქვესათაურებს უკავშირდება.
- მოიძიეთ და შეარჩიეთ რაც შეიძლება ბევრი ტერმინი და დაწერეთ ისინი შესაბამისი კატეგორიების ადგილზე. შეგიძლიათ გამოიყენოთ სხვადასხვა კატეგორიის ფრაზები და სხვადასხვა ზომის ასოები ტერმინების დასაწერად ან სიმბოლოები და ფერები.

მოსწავლეები ნაწილდებიან იმავე ჯგუფებში, რომლებშიც გადანაწილებული იყვნენ წინა აქტივობის დროს და მსჯელობენ, თუ რომელი მედიამოწყობილობის გამოყენება სურთ დოკუმენტური მასალის შესაგროვებლად. ამ აქტივობისათვის მოსწავლეები, ჯგუფებში გადანაწილების ნაცვლად, შესაძლებელია მუშაობდნენ ერთად, მთელი კლასი (იხილეთ სამუშაო ფურცელი: საპრეზენტაციო ბარათები, რომლებზეც მოცემულია მედიამოწყობილობების მოკლე დახასიათება).

იმ შემთხვევაში, თუ მოსწავლეები ამ დავალებას ჯგუფებში ასრულებენ, საჭიროა მათი მოსაზრებებისა და შედეგების შეგროვება.

ამის შემდეგ იმართება საერთო საკლასო დისკუსია, რომლის დროსაც განიხილება პასუხისმგებლობის საკითხი:

- რა პასუხისმგებლობა აკისრია მოსწავლეს, რომელსაც ფოტოების გადაღება ან ხმის ჩაწერა ევალება?
- რას ნიშნავს პიროვნების პირადი უფლებების დაცვა?
- ვისთან გვჭირდება კონსულტაციების გავლა ან ვინ უნდა ჩავაყენოთ საქმის კურსში?

მე-9 თავი უნდა დასრულდეს ამ აქტივობით. მოსწავლეების მიერ შერჩეული თემისა და გეგმის გახორციელება სასწავლო პროგრამაში მოცემული შესაბამისი დისციპლინის ფარგლებშია შესაძლებელი.

დემოკრატიულ საზოგადოებაში მედია ხალხსა და სიმართლეს ემსახურება. ფაქტები ყველასათვის გასაგებად შუქდება და საზოგადოებას მიუკერძოებლად, ობიექტურად მიეწოდება. არაა დამახასიათებელი გადმოცემული მოსაზრებებისა და მსჯელობების ფაქტებში აღრევა (მკვეთრად არის ერთმანეთისაგან გამიჯნული, მაგალითად, გზავნილი და კომენტარი), ასევე, ადეკვატურად იდენტიფიცირდება ინფორმაცია, რომლის შესახებაც არ არსებობს დამამტკიცებელი ფაქტები და რომელიც მხოლოდ ვარაუდებს ეფუძნება.

გარდა ამისა, მედიასაშუალებების მრავალფეროვნება უზრუნველყოფს დამატებითი ინფორმაციის ხელმისაწვდომობას და, აგრეთვე, ერთი მედიასაშუალების მიერ მოწოდებული ინფორმაციის მეორე მედია საშუალების მეშვეობით კორექტირებას. ამგვარად, მედიამომხმარებელს აქვს საშუალება, მიიღოს გასწორებული და დაბალანსებული ინფორმაცია, რომელიც მისი მოსაზრების ჩამოყალიბების საფუძველი ხდება.

დიქტატორული რეჟიმის პირობებში, მედია ემსახურება მმართველს ან მმართველებს. მედია ტენდენციურია და მმართველი ძალის პოლიტიკას ატრებს, პროპაგანდისტული ტექნიკის გამოყენებით (როგორცაა რეალური ინფორმაციის დამალვა და არმიწოდება, ინფორმაციის შეთხზვა ან ინფორმაციისათვის ემოციური დატვირთვის მიცემა და ა.შ.).

თუმცა შესაძლებელია პირიქითაც ითქვას. ქვეყანაში არსებული მედიის ანალიზმა შეიძლება მიგვანიშნოს, დამკვიდრებულია თუ არა ქვეყანაში დემოკრატია. სიტყვისა და პრესის თავისუფლება დემოკრატიისათვის უმთავრესი მნიშვნელობისაა: ამ თავისუფლების გარეშე დემოკრატია ვერ იარსებებს და ადამიანის უფლებები დაცული ვერ იქნება. გარდა ამისა, წარსულში მედიას ბევრი წარმატება მიეწერება ადამიანის უფლებათა დაცვის საქმეში. ძალიან ხშირად გამხდარა გაზეთში დაბეჭდილი სტატია, სატელევიზიო ინტერვიუ ან სხვა ვიზუალური მასალა

პოლიტიკური საბაზით დაპატიმრებული ადამიანებისათვის თავისუფლების მინიჭების საფუძველი; გარდაუვალი კატასტროფის შესახებ გაფრთხილების მიზნით გაგზავნილი ბევრი მოკლე ტექსტური შეტყობინება კი ადამიანების გადარჩენის საფუძვლად ქცეულა.

აქედან გამომდინარე, მასმედიის საშუალებათა კონსოლიდაცია დემოკრატიულ საზოგადოებაში ყოველთვის განგაშს იწვევს. ეს ზოგადად ნიშნავს იმას, რომ ყველა მედიასაშუალება ერთნაირად აშუქებს ერთსა და იმავე ფაქტს, მიუხედავად იმისა, რომ, წესით, მათი შეხედულებები და პოზიცია მოვლენის მიმართ განსხვავებული უნდა იყოს.

რამდენიმე კრიტიკულად განწყობილი პირის მიერ გამოთქმული პროტესტისა ან გამოქვეყნებული კრიტიკული სტატიის წყალობით, ზოგჯერ მაინც არის შესაძლებელი დაბალანსებული ინფორმაციის მიღება და არსებობს იმის შესაძლებლობაც, რომ მსგავსი კონსოლიდაცია გამომჟღავნდეს. თუმცა, ამგვარ სიტუაციაში, უმეტესობა მხოლოდ კონსოლიდირებულ მასმედიასა და დამოკიდებულ და ამგვარი მოვლენის შედეგები სათანადო ანალიზს საჭიროებს.

მედია პასუხს აგებს იმ ინფორმაციაზე, რომელსაც იგი ავრცელებს: შესაძლებელია ჟურნალისტი დარწმუნებული იყოს იმ ფაქტისა თუ მოვლენის უტყუარობაში, რომელსაც იგი აშუქებს? შესაძლებელია გამართლება მოეძებნოს მათ კრიტიკულ მიდგომას? თუ მათი ერთადერთი მამოძრავებელი არის მხოლოდ ის, რომ იყვნენ პირველები „სკანდალური“ ინფორმაციის გავრცელებაში?

მედიის გამოყენება ძალაუფლებას ნიშნავს. ის, ვინც იღებს ფოტოებს ან აკეთებს ჩანაწერებს და შემდეგ მათ ნებისმიერი მედის საშუალებით აქვეყნებს, ამას დიდი პასუხისმგებლობით უნდა ეკიდებოდეს და კარგად უნდა აცნობიერებდეს მის მნიშვნელობას დემოკრატიისათვის.

1. რითი იზიდავს ბავშვებს ტელევიზია?

ტელევიზია მუდმივად გვთავაზობს ცვლილებებს, იგი განტვირთვის საშუალებაა და თავგადასავლების სამყაროში გვამოგზავნის. ღილაკზე თითის დაჭერით, თქვენ საკუთარ სამყაროში ხვდებით - არა აქვს მნიშვნელობა, რეალურია თუ წარმოსახვითი, და ეს ყოველგვარი ძალისხმევის გარეშე ხდება, ფიზიკური თუ ემოციური ძალისხმევის გარეშე. თქვენს განკარგულებაშია დისტანციური მართვის პულტი და უთვალავი პროგრამა, ერთი საოცარი ამბიდან შეგიძლიათ მეორეზე გადაინაცვლოთ. ბავშვები ხშირად აიგივებენ თავიანთ თავს სხვადასხვა სატელევიზიო გადაცემის გმირებთან თუ პერსონაჟებთან; ისინი ტელევიზიას ინფორმაციის მიღების წყაროდ იყენებენ და, აგრეთვე, მიმართავენ მაშინ, როდესაც სხვა უკეთესი არაფერი აქვთ გასაკეთებელი.

2. რა დროს ატარებენ ბავშვები ტელევიზორის წინ ყოველდღიურად?

დასავლეთ ევროპაში, 3-დან 13 წლამდე ბავშვები ტელევიზორის წინ ყოველდღიურად საშუალოდ 90 წუთს ატარებენ. სინამდვილეში, ბავშვების მხოლოდ 60 %-ს შეუძლია მოსწყდეს ეკრანს ან გამორთოს ტელევიზორი. გარდა ამისა, ხშირად ბავშვები სხვა საქმიანობით სწორედ ჩართული ტელევიზორის წინ არიან დაკავებულები. მშობლები უნდა შეეცადონ, ტელევიზორთან გატარებული დროის ლიმიტი და გარკვეული წესები დაუწესონ ბავშვებს, იმისათვის, რომ, მაგალითად, ტელევიზორის წინ ჯდომისას, ბავშვები გააზრებულად აღიქვამდნენ იმას, რასაც უყურებენ. არ არის რეკომენდებული, ტელევიზორი მუდმივად იყოს ჩართული და, აგრეთვე, მშობლებმა უნდა აკონტროლონ, რომ ბავშვები მხოლოდ იმ გადაცემებს უყურებდნენ, რომლებიც მათი ასაკისათვის არის შესაფერისი, მათთვის საინტერესო და მნიშვნელოვანია.

3. ბევრია ისეთი ბავშვი, რომელიც გადაჭარბებული დოზით უყურებს ტელევიზორს?

ეგრეთ წოდებული „ტელევიზორთან მიჯაჭვული“ ადამიანები უფრო მეტ დროს უთმობენ ტელევიზორის წინ ჯდომას, ვიდრე სხვა საქმიანობებსა და აქტივობებში აქტიურ მონაწილეობას (სკოლა, თამაში, მეგობრებთან დროის გატარება და ა. შ.). თუმცა ბავშვების ძალიან მცირე ნაწილი მიეკუთვნება ამ კატეგორიას. თუ ბავშვი ერთი დღის განმავლობაში უფრო მეტ დროს ატარებს ტელევიზორის წინ, ვიდრე მეორე დღეს, ეს პრობლემას არ წარმოადგენს. პრობლემად აღიქმება სიტუაცია, როდესაც ბავშვი ტელევიზორის წინ ზის და არ აცნობიერებს, თუ რას უყურებს ან როდესაც ბავშვი ტელევიზორის წინ ჯდება, რათა რეალობას გაეცეს, მაგალითად, თუ ოჯახში უსიამოვნებაა ან მას საკუთარი პრობლემები აქვს.

4. რისი ყურება იზიდავთ ტელევიზიით სხვადასხვა ასაკის ბავშვებს?

პატარა ბავშვებს, ძირითადად, მოსწონთ შემეცნებითი გადაცემების ყურება, რომლებიდანაც რაღაც ახალს იგებენ და სწავლობენ, აგრეთვე, მულტიპლიკაციური ფილმების, ზღაპრებისა და სათავგადასავლო ფილმების ყურება. დაახლოებით 6 წლიდან, ბავშვებში თავს იჩენს გენდერული ინტერესები: ვაჟები უყურებენ მძაფრსიუჟეტო ფილმებს, სადაც ისინი საკუთარ თავს გმირებთან აიგივებენ; გოგონები სხვადასხვა ტიპის გადაცემებს და მუსიკალურ გადაცემებს, ასევე, სერიალებს, სადაც ოჯახი და ცხოველები ფიგურირებს. დაახლოებით 12 წლის ასაკიდან, ბავშვები ინტერესდებიან მუსიკალური ვიდეოკლიპებით, სერიალებით, რომელთა სიუჟეტიც ახალგაზრდების ცხოვრებასა და სიყვარულს ეხება. მსგავს გადაცემებს თითქმის ყველა ბავშვი უყურებს, მაგრამ ამ ასაკის ბავშვები, ასევე, იწყებენ მოზრდილებისათვის განკუთვნილი ტელეგადაცემების ყურებას. ამ შემთხვევაში, მშობლების მხრიდან ყურადღების გამოჩენაა საჭირო, მათ წინასწარ უნდა გადაამოწმონ პროგრამის შინაარსი, რათა ბავშვები მოარიდონ ისეთი გადაცემის ყურებას, რომელიც მათი ასაკისათვის შეუფერებელია.

5. ტელევიზიით გატაცების თანმდევი ეფექტები

ტელევიზორის ყურება განტვირთვის ერთ-ერთი საშუალებაა, მაგრამ მან შესაძლებელია ბავშვების გალიზიანებაც გამოიწვიოს, რაც კადრების სწრაფი მონაცვლეობისა და ხშირი ხმამაღალი ჩანართების შედეგია, განსაკუთრებით მულტფილმებსა და მძაფრსიუჟეტის ფილმებში. ზოგიერთი გადაცემის შინაარსი რეალურ ცხოვრებასა და სამყაროს ასახავს. გარდა ამისა, ტელევიზია ზემოქმედებას ახდენს ბავშვების ემოციებზე, ბავშვები რეაგირებენ როგორც სასაცილო, ასევე საშიშ მომენტებზე, აგრეთვე, აგრესიაზე, ზუსტად ისევე, როგორც მოზრდილები. პრობლემად შეიძლება იქცეს ბალანსის დაკარგვა, აქედან გამომდინარე, არ არის რეკომენდებული მუდმივად ერთი და იგივე ჟანრის გადაცემების ყურება.

6. რომელი საინფორმაციო პროგრამებია განსაკუთრებით სასარგებლო ბავშვებისათვის?

არხების უმეტესობა ბავშვებს სპეციალურ გადაცემებს სთავაზობს, რომლებიც მათ ინფორმაციას აწვდის და აფართოებს მათ თვალსაწიერს მსოფლიოს შესახებ. ზოგიერთ არხს სპეციალურად ბავშვებისათვის განკუთვნილ ახალი ამბების გადაცემაც კი აქვს პროგრამაში, სადაც ახალი ამბების მიწოდება ბავშვებისათვის გასაგები ენითა და ადვილად აღსაქმელი ფორმით ხდება. გარდა ამისა, ახალი ამბები, რომლებიც შუადღისას ან საღამოობით გადაიცემა, ძირითადად არ შეიცავს ისეთ სიუჟეტებს, რომლებიც შეუფერებელი შეიძლება იყოს ბავშვებისათვის. თუმცა მოზრდილები მუდმივად უნდა იყვნენ მზად, ბავშვებს აუხსნან ის, რასაც ისინი ვერ იგებენ.

7. რამდენად მნიშვნელოვანია ტელევიზია სხვა მედიასაშუალებებთან შედარებით?

მცირე ასაკის ბავშვებში ძირითად მედია საშუალებას ტელევიზია წარმოადგენს. ასაკის მატებასთან ერთად მედიის სხვა ფორმები (CD, MP3, მუსიკალური ვიდეოები, ინტერნეტ ტელევიზია) შემოდის მათ ცხოვრებაში და გარკვეულ ადგილს იმკვიდრებს, თუმცა ტელევიზორის ეკრანი კვლავ რჩება ინფორმაციისა და დისკუსიების მთავარ წყაროდ.

მცირე ასაკის ბავშვების მშობლებმა ასევე თვალყური უნდა ადევნონ, რომ ბავშვებს სხვადასხვა მედიასაშუალებასთან ჰქონდეთ შეხება: ტელევიზია - ახალი ამბებისა და განტვირთვისათვის; რადიო - მუსიკის მოსასმენად და ზოგიერთი სიახლის გასაგებად; წიგნი - წარმოსახვის უნარის გასავითარებლად და ენების შესასწავლად; და კომპიუტერი და ინტერნეტი - თვითშესწავლისა და სხვებთან კომუნიკაციის უნარის გასავითარებლად.

8. რისთვის არის ტელევიზია კარგი და რისთვის – არც ისე იდეალური?

ბავშვები, რომლებიც სხვადასხვა გადაცემას ადევნებენ თვალყურს (ახალი ამბები, თოქ-შოუები, სერიალები და ა. შ.) საკმარის ინფორმაციას ფლობენ მიმდინარე მოვლენების შესახებ და თანამედროვე ცხოვრების შესახებ ბევრი რამ იციან. თუმცა ტელევიზია მათ ვერ ასწავლის პრობლემის მოგვარებას. მხოლოდ ფაქტების ცოდნით ვერ შევძლებთ კონფლიქტური სიტუაციის მოგვარებას, საუკეთესო გამოსავლისა თუ გზის პოვნას, თავსატეხის ამოხსნას. ამ თვალსაზრისით, ტელევიზია ვერასოდეს ჩაანაცვლებს სკოლაში ან შინ, მშობლების დახმარებით მიღებულ განათლებას.

9. ბავშვები უფროსებისაგან იღებენ მაგალითს?

მედიასაშუალებათა მოხმარების თვალსაზრისით, ძალიან მცირეწლოვანი ბავშვებიც კი ცდილობენ, მიბადონ უფროსებს. თუ მშობლები ყოველდღიურად ეცნობიან ჟურნალ-გაზეთებს, მათი შვილები მიდრეკილი იქნებიან კითხვისაკენ. თუ უფროსები დიდ დროს ატარებენ ტელევიზორის წინ, ბავშვებიც იმავეს გააკეთებენ. აქედან გამომდინარე, მშობლებმა არ უნდა გამოთქვან უკმაყოფილება თავიანთი შვილების ტელევიზორის ყურებასთან დაკავშირებული ჩვევების გამო, ნაცვლად ამისა, თავად უნდა უჩვენონ მათ ზომიერების მაგალითი. მშობლები უმიზნოდ და უსაზღვროდ არ უნდა უყურებდნენ ტელევიზორს, არამედ არჩევდნენ, თუ რას უყურონ.

10. როგორ უნდა მოიქცნენ მშობლები, რომ მათმა შვილებმა ზომიერად უყურონ ტელევიზორს?

მშობლებმა არ უნდა აუკრძალონ ბავშვებს ტელევიზორის ყურება, არამედ მათთან ერთად უნდა უყურონ მას და აუხსნან ბავშვებს, რატომ არის ზოგიერთი გადაცემა კარგი და ზოგიერთი – არც ისე კარგი. ტელევიზორის ყურების უფლება არ შეიძლება მივცეთ ბავშვს, როგორც ჯილდო კარგი მოქცევისათვის და არც მისი ყურების აკრძალვა შეიძლება სასჯელის სახით. საჭიროა წონასწორობის გამონახვა. ბავშვებს სავმარისი დრო უნდა ჰქონდეთ „რეალური“ გამოცდილების მისაღებად - დრო იმისათვის, რათა მეგობრებთან ერთად გაატარონ იგი, ითამაშონ, გავიდნენ ბუნებაში, ისეირნონ ქალაქის ქუჩებში და შეიძინონ ახალი ნაცნობები.